

УДК 339:504

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ, США ТА ЯПОНІЄЮ

Литвиненко Н. П.

Кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної інформації Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Анотація. У процесі цивілізаційного розвитку, на основі відносин людей до природи, складаються і певні взаємовідносини між людьми. Вони обумовлені виробництвом матеріальних благ і послуг і визначаються як економічні відносини. Економічні відносини утворюють складну ієрархічну систему. Їх можна розглядати під різним кутом зору в залежності від мети аналізу та критеріїв класифікації елементів, що входять до неї. У даній системі можна виділити відносини відтвореного характеру, тобто виробництва, розподілу, обміну та споживання. Історично початковою і найважливішою формою міжнародних економічних відносин є світова торгівля. Темпи зростання зовнішньоторговельного обороту значно випереджають темпи зростання виробництва. Під впливом НТП відбуваються зміни в товарній структурі світової торгівлі, формується стійка тенденція підвищення частки продукції обробної промисловості. Особливо дана тенденція спостерігається в розвинених країнах та регіонах, а саме: в країнах ЄС, США та Японії. Географічний розподіл світової торгівлі відрізняється сильною нерівномірністю, більше 70% всього її обігу припадає на економічно розвинені країни Заходу, у тому числі понад 45% – на Західну Європу.

Геополітичне, гео економічне положення України, підвищена увага до неї світової спільноти останнім часом, історичні, економічні, культурні, етнонаціональні зв'язки та традиції, з одного боку, і розвиток інтеграційних, глобалізаційних процесів у сучасному світі, з іншого боку, обумовлюють точної артикуляції ролі і місця нашої держави у світовому господарстві в цілому і у торговельно-економічних взаєминах із регіональними економічними угрупованнями та розвинутими державами. Беручи до уваги інтенсифікацію розвитку торговельно-економічних зв'язків з країнами Євросоюзу, США та Японією, актуальним постає питання дослідження динаміки торгівлі саме з цими країнами та регіонами, й виділити галузеві пріоритетні напрями торгівлі з зазначеними країнами.

В статті розглядається динаміка експортно-імпортних відносин між країнами Європейського Союзу, США та Японії, а також виділяються пріоритетні напрями співробітництва України з ЄС та позитивні тенденції від підписання Асоціації між нашою державою та угрупованням.

Ключові слова: зовнішньоекономічні зв'язки, експорт, імпорт, зовнішня торгівля, інвестиції.

Постановка проблеми. Зовнішня торгівля є особливим елементом національної та міжнародної політики, тому процес дослідження та регулювання зовнішньоторговельних відносин виступає як самостійна ланка зовнішньо регулюючого механізму. На сьогоднішній день Україна прагне інтегруватися у світовий економічний простір як рівноправний член спільноти, тому взаємозалежність та ефективність економічного зростання від

розвитку торговельно-економічного співробітництва України з країнами ЄС, США та Східних партнерів виступає як пріоритетний напрям національної економіки.

Мета статті – дослідити динаміку розвитку зовнішньоторговельних зв'язків України та виділити провідні ланки в системі взаємовигідної торгівлі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання розробки сучасної зовнішньоторговельної політики та зовнішньоторговельних зв'язків базуються на різних теоріях міжнародної торгівлі. Рікардіанська теорія торгівлі представлена у роботах Р. Петіга, теорія Хекшера-Оліна використовувалася в різних формах у працях Р. Петіга, М. МакГваєра, Дж. Д. Меріфіда, теорія Чамберліна-Кругмана застосована в дослідженнях Л. Соєта та Т. Ціземера. Серед вітчизняних вчених, то слід виділити роботи А. Гальчинського, В. Власюка, В. Будкіна, Д. Лук'яненко, Є. Савельєва, А. Філіпенка, І. Маштабея, В. Бураковського, В. Гейця, Б. Буркинського, М. Дудченка, А. Поручника, Ю. Пахомова, В. Сіденка, І. Школи. Питання реалізації експортного потенціалу України висвітлюється в роботах С. Пирожкова, Я. Жаліла, В. Беседіна, А. Сухорукова, М. Крижанівського, О. Білоруса, Б. Губського. Проблема розвитку базових галузей перехідної економіки присвячені роботи В. Андрійчука, В. Коломойцева, Ю. Макогона, А. Мокія.

Основні результати дослідження. Одним з пріоритетних завдань економічних перетворень, здійснюваних в Україні в останні роки, є включення національної економіки в міжнародний поділ праці, налагодження взаємовигідних зв'язків із зарубіжними партнерами та розширення торгових відносин.

Актуальним є аналіз динаміки торговельно-економічних відносин з визначними партнерами нашої державами, а саме: країнами ЄС, США та Японією.

За даними Комісії США з міжнародної торгівлі за 7 місяців 2015 року загальний товарообіг між США та Україною впав на 23,7% (або на 324 млн. дол.) у порівнянні з аналогічним періодом минулого року і склав 1042 млн. дол.

Позитивне сальдо двосторонньої торгівлі наразі становить 10 млн. дол.

При цьому відбулось падіння експорту українських товарів до США на 12,5% (або на 75 млн. дол.), та на кінець липня 2015 року становить 526 млн. дол. У той же час, імпорт американської продукції в Україну впав на 32,5% (або на 249 млн. дол.) та склав загалом на кінець звітного періоду 516 млн. дол.

За даними Державної служби статистики України, на кінець червня 2015 року експорт товарів з України до США склав 232,5 млн. дол. (порівняно з січнем – червнем 2014 року відбулось падіння на 33,9%), імпорт товарів з США склав 707 млн. дол. (падіння склало 31,9%). Негативне сальдо склало 474,5 млн. дол.

Таблиця 1.

Динаміка обсягів торгівлі товарами між Україною та США за 7 міс. 2015 року, (млн. дол. США)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Лип-14	Лип-15	Співвідношення 2015/ 2014	
									%	+/-
Експорт	489.0	1082.0	1460.0	1352.2	1035.9	934.0	601.0	526.0	87.5	-75.0
Імпорт	890.0	1344.0	2104.0	1936.0	1923.9	1278.0	765.0	516.0	67.5	-249.0
Сальдо	-401.0	-262.0	-644.0	-583.8	-888.0	-344.0	-164.0	10.0	—	—
ЗТО	1379.0	2426.0	3564.0	3288.2	2959.8	2212.0	1366.0	1042.0	76.3	-324.0

За перше півріччя 2015 року український експорт до США зменшився на 12,5% (або на 75 млн. дол.), та на кінець липня 2015 року становить 526 млн. дол.

Варто зазначити, що за відповідний період з 15-ти основних позицій по 11-ти відбулося зростання українського експорту до США. Зокрема, найбільше зростання експорту, в порівнянні з січнем-липнем 2014 року, відбулося по товарній групі № 12 (насіння і плоди олійних рослин; насіння інше, плоди і зерна, 11,8% у загальній структурі експорту) на 52,5 млн. дол. Крім того, значне зростання експорту відбулося по таким товарним групам: № 28 (продукти неорганічної хімії, 19% у загальній структурі експорту) на 25,3 млн. дол.; № 04 (молоко та молочні продукти; яйця птахів; натуральний мед; харчові продукти тваринного походження, 5,8% у загальній структурі експорту) зростання поставок на 21 млн. дол.; № 86 (залізничні або трамвайні локомотиви, засоби пересування по залізниці або аналогічних коліях та їх частини; шляхове обладнання та пристрої для залізничної та трамвайної мережі та їх частини; механічне (у тому числі електромеханічне) обладнання сигналізації для шляхів сполучення, 3,2% у загальній структурі експорту) на 5,4 млн. дол.; № 73 (вироби з чавуна та сталі, 13,2% у загальній структурі експорту) на 4,3 млн. дол.

Найбільше падіння обсягів поставок відбулося по наступним товарним групам українського експорту: № 72 (чавун та сталь, 32% у загальній структурі експорту) на 89 млн. дол., № 27 (енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки, 1% у загальній структурі експорту) на 76 млн. дол., № 84 (реактори ядерні, котли, машини, апарати і механічні пристрої; їх частини, 2% у загальній структурі експорту) – на 2,7 млн. дол. та № 85 (електричні машини і устаткування та їх частини, 3,6% у загальній структурі експорту) – на 1,7 млн. дол.

Таблиця 2.
Експорт товарів з України до США за 7 місяців 2015 року, (тис. дол. США)

№ товарної групи за ГТС	Опис товарної групи за Гармонізованою тарифною системою США (ГТС)	2014	Лип-14	Лип-15	Динаміка (на ...%)
12	Насіння і плоди олійних рослин; насіння інше, плоди і зерна	23.201	4.145	56.661	1,267.0%
28	Продукти неорганічної хімії	87.150	66.355	91.695	38.2%
4	Молоко та молочні продукти; яйця птахів; натуральний мед; харчові продукти тваринного походження	27.857	6.886	27.999	306.6%
6	Залізничні або трамвайні локомотиви, засоби пересування по залізниці або аналогічних коліях та їх частини; шляхове обладнання та пристрої для залізничної та трамвайної мережі та їх частини; механічне (у тому числі електромеханічне) обладнання сигналізації для шляхів сполучення	20.569	10.065	15.499	54.0%
81	Інші недорогоцінні метали; металокераміка; вироби з них	19.123	6.004	8.845	47.3%
15	Жири та олії тваринного або рослинного походження; продукти їх розщеплення; готові харчові жири; воски тваринного або рослинного походження	11.591	8.220	10.590	28.8%

61	Одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні	9.150	5.115	7.274	42.2%
72	Чавун та сталь	325.388	241.424	152.631	-36.8%
27	Енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки	80.171	80.126	3.962	-95.1%
84	Реактори ядерні, котли, машини, апарати і механічні пристрої; їх частини	21.375	12.364	9.574	-22.6%
85	Електричні машини і устаткування та їх частини	31.856	18.971	17.199	-9.3%
	Інші товарні групи	139.371	69.438	44.551	-35.8%
	Всього	934.049	601.059	526.113	-12.5%

В січні-липні ц. р. імпорт американської продукції в Україну впав на 32,5% (або на 249 млн. дол.) та склав загалом на кінець звітної періоду 516 млн. дол.

З 15-ти основних позицій лише по 5-ти відбулося зростання імпорту до України. Зокрема, по наступним товарним групам: № 90 (прилади та апарати оптичні, для фотографування або кінематографії; апарати медико-хірургічні) – зростання на 3,5 млн. дол. (3,8% у загальній структурі експорту), № 27 (енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки) – зростання на 2,6 млн. дол. (41% у загальній структурі експорту), № 88 (аеронавігаційні або космічні апарати; їх частини) – зростання на 1,5 млн. дол., № 55 (хімічні штапельні волокна) зростання на 0,3 млн. дол. та по товарній групі № 63 (інші готові текстильні вироби; комплекти; мотлох та ганчір'я) зростання на 0,3 млн. дол.

Таблиця 3.

Імпорт американських товарів в Україну за 7 місяців 2015 року, (тис. дол. США)

№ товарної групи за ГТС	Опис товарної групи за Гармонізованою тарифною системою США (ГТС)	2014	Лип-14	Лип-15	Динаміка (на ...%)
90	Прилади та апарати оптичні, для фотографування або кінематографії; апарати медико-хірургічні	23.580	14.263	17.804	24.8%
27	Енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки	351.342	187.734	190.315	1.4%
88	Аеронавігаційні або космічні апарати; їх частини	10.536	5.805	7.389	27.3%
55	Хімічні штапельні волокна	21.113	13.966	14.275	2.2%
63	Інші готові текстильні вироби; комплекти; мотлох та ганчір'я	11.774	6.735	7.025	4.3%
87	Засоби наземного транспорту, крім залізничного рухомого складу і трамваїв	134.774	111.283	23.77	-78.6%
84	Реактори ядерні, котли, машини, апарати і механічні пристрої; їх частини	253.618	173.261	111.528	-35.6%
3	Риба і ракоподібні	64.592	31.887	11.761	-63.1%
39	Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	55.210	31.157	20.623	-33.8%
73	Вироби з чавуна та сталі	26.538	14.551	7.219	-50.4%
98	Товари спеціальної класифікації	20.132	13.416	7.015	-47.7%
85	Електричні машини і устаткування та їх частини; апаратура для записування або відтворення звуку; апаратура для записування або відтворення зображення і звуку по телебаченню та частини і приладдя до них	37.224	20.935	17.521	-16.3%

30	Фармацевтична продукція	29.917	18.92	15.976	-15.6%
4	Молоко та молочні продукти; яйця птахів; натуральний мед; харчові продукти тваринного походження	22.765	15.918	6.25	-60.7%
24	Тютюн та промислові замітники тютюну	13.039	8.396	5.891	-29.8%
	Інші товарні групи	163.659	96.380	52.069	-46.0%
	Всього	1,239,813	764.606	516.432	-32.5%

За даними Державної служби статистики України, експорт вітчизняних послуг до США за перше півріччя 2015 року склав 341,5 млн. дол. (порівняно з першим півріччя 2014 року відбулося зниження на 7,4%), імпорт склав 136,5 млн. дол. (зниження на 46,6%). Позитивне сальдо торгівлі послугами за перше півріччя 2015 року склало 178 млн. дол.

За обсягом прямих інвестицій, залучених в економіку України, США посідають одинадцяте місце. Станом на кінець 2014 року в економіку України залучено 862,3 млн. дол. американських інвестицій, що складає 1,9% усіх прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку України.

Протягом останніх років експорт з України до Японії демонструє зростання: +110% у 2013 р. +43% у 2014 р., за підсумками першого півріччя 2015 р. +15%.

За підсумками 2014 р. українсько-японський товарообіг становив 1466 млн. дол. США (товари та послуги). Український експорт до Японії становив 472 млн. дол. США, імпорт з Японії – 995 млн. дол. США.

Протягом 2014 р. український експорт товарів до Японії зріс на 43% у порівнянні до попереднього року. Це відбулося у першу чергу завдяки зростанню обсягу та розширенню асортименту експорту зернових до Японії на загальну суму у 330 млн. дол., що становить майже 72% українського експорту до Японії. У 2014 р. до Японії було експортовано рекордну партію кукурудзи обсягом 1 млн. 250 тис. тон. Розпочалися поставки пшениці, ячменю, соєвих бобів, олії соняшникової.

У 2014 р. майже на 70% зросли поставки до Японії руд та концентратів заліза на загальну суму у 87 млн. дол. США. На 10% збільшився експорт до Японії феросплавів. У листопаді 2014 р. в Токіо було відкрито представництво компанії «Феррексपो» з метою розширення експорту до Японії руд, концентратів залізних та металів з України. У 2013 р. розпочалися поставки аміаку обсягом 30 тис. т.

У першому півріччі 2015 р. загальний обсяг торгівлі України з Японією (товари та послуги) склав 467 млн. дол. США. Скорочення становить 19% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Сальдо торговельного балансу для України залишається від'ємним на рівні -201 млн. дол. США, однак поступово скорочується за рахунок збільшення експорту і зменшення імпорту (на -38% до минулого року). Український експорт зріс на 15% і становив 133 млн. дол., імпорт з Японії скоротився на 27% і становив 334 млн. дол.

В українському експорті в Японію традиційно домінує сировинна продукція: зернові, руди та метали. Провідне місце посідають зернові, головним чином кукурудза сягає 72% експорту. Друге місце посіли руди та концентрати залізні сягає 20% експорту. Третє місце – феросплави (4%). Четверте місце – водень та інертні гази 3%. П'яте – алюміній необроблений (2,4%).

Японський імпорт до України формується, переважним чином, на основі продукції високотехнологічних виробництв, лівова частка якої припадала на продукцію машинобудування. Перше місце – автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей (8703 УКТЗЕД) – 53%. Друге місце посідають шини та покришки (5%). Третє місце – трансформатори (4%).

Прямі іноземні інвестиції з Японії в Україну становлять 179,6 млн. дол. США. Найбільший обсяг японських інвестицій залучено у сферу торгівлі і ремонту автомобілів (63%) та переробну промисловість (35%). Водночас з урахуванням прямих інвестицій філій японських корпорацій, розташованих в Європі, японські інвестиції в економіку України сягають 300 млн. дол. США.

З 2005 р. розвивається виробнича кооперація українського промислово-торговельного холдингу «Богдан» з японськими корпораціями «Ісузу» і «Соджіц» щодо виробництва автобусів середньої місткості «Богдан» та вантажівок «Ісузу-Ельф».

Серед потужних японських бізнес-структур, що присутні в Україні, слід виділити представництва провідних торговельних домів Японії: «Сумітомо», «Іточу», «Міцуї», «Марубені», «Міцубісі», «Соджіц», «Мітсубісі хеві індастріз».

Торговий дім «Соджіц» у 2007 р. прийняв рішення про розширення своєї діяльності в Україні на основі створення лізингової компанії «Субару-Україна», яка протягом останніх років сприяла розширенню мережі СТО та дилерської мережі для автомобілів «Субару».

Провідні автомобільні корпорації «Хонда Моторз» та «Ніссан Моторз» відкрили в Україні компанії із 100% іноземного капіталу відповідно «Хонда Моторз Україна» та «Ніссан Україна». Мета їх діяльності є розширення імпорту та створення мережі СТО автомобілів «Хонда», «Акура», «Ніссан» та «Інфініті».

Одним з пріоритетних напрямів зовнішньоекономічної діяльності України є подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва з країнами ЄС.

За результатами аналізу показників зовнішньої торгівлі товарами та послугами України за 12 місяців 2011 року Європейський Союз був одним з найбільших зовнішньоторговельних партнерів України (поряд з країнами СНД). Так, частка ЄС у загальному зовнішньоторговельному обороті товарами та послугами України з країнами світу склала 29,62%. При цьому, частка експорту до ЄС-27 товарів та послуг українського походження становила 16,23%, а імпорту з ЄС – 32,75% відповідно.

За 12 місяців 2011 року порівняно з аналогічним періодом 2010 року загальні обсяги зовнішньої торгівлі послугами України зросли на 15,91%, а з ЄС – на 11,45%. При цьому, спостерігається скорочення долі країн ЄС у загальній торгівлі послугами на 1,39 відсоткових пункти.

При цьому, обсяги українського експорту послугами в цілому зросли на 16,48%, а до ЄС – на 12,03%. При цьому, відбулося зменшення питомої ваги експорту послуг до ЄС на 1,04 відсоткових пункти.

В свою чергу, загальні обсяги імпорту послуг зросли на 14,69, а з країн-членів ЄС – на 10,84%. При цьому, відбулося зменшення питомої ваги імпорту послуг з країн ЄС на 1,86 відсоткових пункти.

За 12 місяців 2011 р. у двосторонній торгівлі між Україною та ЄС склалося позитивне сальдо, яке дорівнювало 221 млн. дол. США.

У першому кварталі 2012 року обсяг зовнішньої торгівлі між Україною та країнами ЄС дорівнював 8 653,9 млн. євро із позитивним для України сальдо 1 895,7 млн. євро.

Перспективи торговельно-економічного співробітництва між Україною та ЄС суттєво зростуть зі створенням поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС (ПВ ЗВТ) в рамках Угоди про асоціацію.

Норми та принципи ПВ ЗВТ Україна – ЄС передбачатимуть лібералізацію торгівлі товарами, послугами, руху капіталів та до певної міри – руху робочої сили. Відмінною

рисуою ЗВТ Україна – ЄС є комплексна програма адаптації регуляторних норм у сферах, пов'язаних з торгівлею, до відповідних стандартів ЄС. Це дозволить значною мірою усунути нетарифні (технічні) бар'єри у торгівлі між Україною та ЄС та забезпечити розширений доступ до внутрішнього ринку ЄС для українських експортерів і навпаки – європейських експортерів до українського ринку.

Висновки. Таким чином, імплементація Україною положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі дає змогу значно розширити доступ українських експортерів до ринку ЄС, усунувши нетарифні торговельні бар'єри у вигляді відмінних технічних стандартів і вимог, сприяє покращенню ділового та інвестиційного клімату в нашій країні на основі норм і стандартів ЄС, стає ефективним механізмом поступової інтеграції економіки України до внутрішнього ринку ЄС. Беручи до уваги інтенсифікацію розвитку торговельно-економічних зв'язків з країнами Євросоюзу, США та Японією, актуальним постає питання дослідження динаміки торгівлі саме з цими країнами та регіонами, й виділити галузеві пріоритетні напрями торгівлі з зазначеними країнами.

Список використаної літератури

1. German Global Compact Network, June 4, 2009. – Berlin. – P. 334-357.
2. Fostering the Economic and Social Benefits of ICT. The Global Information Technology Report 2011-2012. World Economic Forum 2012. – P. 267-296.
3. Fudenberg Drew and Tirole Jean. Customer Poaching and Brand Switching// The RAND Journal of Economics – Vol. 31. – No. 4 – (Winter, 2000). – P. 634-657.
4. Monthly Statistics of foreign trade// Economie et investements – Paris. – 2014. – 750 p.
5. OECD Fact book 2013. Economic, Environmental and Social Statistics. 2013. – 543 p.
6. OECD Economic Outlook // Economie. – Paris. – 2014. – 420 p.
7. Shapiro C., Varian H. Information Rules: A Strategic Guide to the Network Economy. Harvard Business Review Press. – 1998. – 443 p.
8. The World in 2020: Toward a New Global Age, OECD. – Paris. – 2015. – 237 p.
9. WTO Annual Report, World Trade Organization. – Geneve. – 2014. – 675 p.
10. World Investment Report 2014, UNCTAD. – 16.WTO «Trading into the Future, World Trade Organization». – Geneve. – 2014. – 321 p.

MAJOR TRENDS AND DYNAMICS OF TRADE – ECONOMIC RELATIONS OF UKRAINE WITH THE EUROPEAN UNION, USA AND JAPAN

Litvinenko N.

PhD, Associate Professor of International Institute of International Relations of Kyiv National Taras Shevchenko University.

Abstract. *During the development of civilization, based on the relationship of people to nature, composed and certain relationships between people. They are caused by the production of goods and services and are defined as economic relations. Economic relations form are a complex hierarchical system. They can be viewed from different angle depending on the purpose of analysis and classification criteria elements within it. This system can distinguish relationships reproducible nature, production, distribution, exchange and consumption. Historically, the primary and most important form of international economic relations is world trade. The growth rate of foreign trade turnover significantly outpaced the growth of production. Influenced by NTP, changes in the commodity structure of world trade, formed a steady trend increase in the share of manufacturing industry. Especially the trend is observed in developed countries and re-*

gions, namely in the EU, US and Japan. Geographical distribution of world trade is different strong uneven, more than 70% of its turnover accounted for by economically developed Western countries, including over 45% – in Western Europe.

Geopolitical, geo-economic position of Ukraine, increased attention to her world community recently, historical, economic, cultural, ethnic-national relations and traditions, on the one hand, and the development of integration, globalization in the modern world, on the other hand, determine the exact role of articulation and place our country in the global economy in general and in trade – economic relations with regional economic groupings and developed countries. Given the intensification of trade and economic relations with the EU, the US and Japan, the relevant question is to study the dynamics of trade with these countries and regions, and identify priority areas of industry trade with these countries.

In the article are presented the dynamics of export – import relations between the European Union, the USA and Japan, as well as out priority areas of cooperation of Ukraine with the EU and the positive trends to sign the Association between our state and groupings.

Key words: foreign economic relations, export, import, foreign trade, investments.

Referances

1. German Global Compact Network, June 4, 2009. – Berlin. – P. 334-357.
2. Fostering the Economic and Social Benefits of ICT. The Global Information Technology Report 2011-2012. World Economic Forum 2012. – P. 267-296.
3. Fudenberg Drew and Tirole Jean. Customer Poaching and Brand Switching // The RAND Journal of Economics – Vol. 31. – No. 4 – (Winter, 2000). – P. 634-657.
4. Monthly Statistics of foreign trade // Economie et investements – Paris. – 2014. – 750 p.
5. OECD Fact book 2013. Economic, Environmental and Social Statistics. 2013. – 543 p.
6. OECD Economic Outlook // Economie. – Paris. – 2014. – 420 p.
7. Shapiro C., Varian H. Information Rules: A Strategic Guide to the Network Economy. Harvard Business Review Press; – 1998. – 443 p.
8. The World in 2020: Toward a New Global Age, OECD. – Paris. – 2015. – 237 p.
9. WTO Annual Report, World Trade Organization. – Geneve. – 2014. – 675 p.
10. World Investment Report 2014, UNCTAD. – 16. WTO «Trading into the Future, World Trade Organization». – Geneve. – 2014. – 321 p.

ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ УКРАИНЫ С ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ, США И ЯПОНИЕЙ

Литвиненко Н. П.

Кандидат экономических наук, доцент кафедры международной информации Института международных отношений Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Аннотация. В процессе цивилизационного развития, на основе отношений людей к природе, складываются и определенные взаимоотношения между людьми. Они обусловлены производством материальных благ и услуг и определяются как экономические отношения. Экономические отношения образуют сложную иерархическую систему. Их можно рассматривать под разным углом зрения в зависимости от цели анализа и критериев классификации элементов, входящих в нее. В данной системе можно выделить отношения воспроизводимого характера, то есть производства, распределения, обмена и потребления. Исторически начальной и важнейшей формой международных экономических отношений является мировая торговля. Темпы роста внешнеторгового оборота значительно опережают темпы роста производства. Под влиянием НТП происходят изменения в товарной структуре мировой торговли, формируется устойчивая тенден-

ция повышения доли продукции обрабатывающей промышленности. Особенно данная тенденция наблюдается в развитых странах и регионах, а именно: в странах ЕС, США и Японии. Географическое распределение мировой торговли отличается сильной неравномерностью, более 70% всего ее оборота приходится на экономически развитые страны Запада, в том числе более 45% – на Западную Европу.

Геополитическое, геоэкономическое положение Украины, повышенное внимание к ней мирового сообщества в последнее время, исторические, экономические, культурные, этнонациональные связи и традиции, с одной стороны, и развитие интеграционных, глобализационных процессов в современном мире, с другой стороны, обуславливают точной артикуляции роли и места нашего государства в мировом хозяйстве в целом и в торгово-экономических отношениях с региональными экономическими группировками и развитыми государствами. Принимая во внимание интенсификацию развития торгово-экономических связей со странами Евросоюза, США и Японией, актуальным становится вопрос исследования динамики торговли именно с этими странами и регионами, и выделения отраслевых приоритетных направлений торговли с указанными странами.

В статье рассматривается динамика экспортно-импортных отношений между странами Европейского Союза, США и Японии, а также выделяются приоритетные направления сотрудничества Украины с ЕС и положительные тенденции от подписания Ассоциации между нашим государством и группировкой.

Ключевые слова: внешнеэкономические связи, экспорт, импорт, внешняя торговля, инвестиции.